

Het Groene Woud

Wandelroute 30 km

De Frans van Beerendonk-route ...in Het Groene Woud

..je woont er, je werkt er, je gaat er naar school, je bent er geboren. Je bent er thuis én je trekt eropuit. Nationaal Landschap Het Groene Woud is heel bijzonder en eigenlijk ook gewoon erg vertrouwd.

Ontdek het zelf!
...in Het Groene Woud

De opbrengst van de verkoop van dit wandelboekje wordt gebruikt om Het Groene Woud nog mooier te maken.

Voorwoord door...

Ger van den Oetelaar

Stichting Streekrekening

Frans van Beerendonk is voor de totstandkoming van Nationaal Landschap Het Groene Woud een begrip. Zijn niet aflatende energie zorgde er voor dat de waarde en de verwaardiging van het landschap tussen de oren kwam van agrarische en andere ondernemers. Vanwege de inzet van zijn onbaatzuchtige energie brengt Stichting Streekrekening Het Groene Woud via het creëren van deze wandeling een blijvende hommage aan Frans. Zijn wandeling loopt door zijn favoriete gebieden van Het Groene Woud. De Mortelen waar Frans van het landschap heeft leren houden, het Dommeldal dat hem zeer na aan het hart ligt, Landgoed Velder waar Frans vele goede herinneringen aan heeft en natuurlijk het mooie Kasteren aan de Dommel waar Frans zijn Arda heeft leren kennen. Ondanks zijn afscheid van de Streekraad Het Groene Woud en De Meierij blijft Frans zich inzetten, het bloed kruipt waar het niet gaan kan. Als Stichting Streekrekening Het Groene Woud verwachten we dan ook mooie resultaten van de projecten rondom populieren en rondom hoogstamfruit. Deze projecten worden op dit moment aangestuurd door Frans.

Frans door jou is Het Groene Woud waardevoller geworden.
Bedankt!

Ger van den Oetelaar
Voorzitter Stichting Streekrekening
Het Groene Woud

Mei 2012

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
De Frans van Beerendonk-route	6
Wandelinformatie	8
Projecten op de route:	
1. Aardbeienkwekerij Van Beerendonk	10
2. Gebied De Mortelen	11
3. Gebied Landgoed Velder	12
4. LandArt en Garage Rural.e	13
5. Streekfestival Het Groene Woud	14
6. Horeca op de route	15
7. Streekorganisatie Het Groene Woud en De Meierij	15
8. Certificering: Coöperatie Het Groene Woud	16

9. Gebied De Geelders	17
10. Horeca op de route	17
11. Gebied Dommeldal	18
12. De Smaak van hoogstamfruitbomen	18
13. Graangoed	19
14. Gebied De Scheeken	20
15. Populierenproject	21
16. Horeca op de route	21

Het Groene Woud nog mooier

De opbrengst van de verkoop van dit wandelboekje wordt gebruikt om Het Groene Woud nog mooier te maken.

De Frans van Beerendonk-route

...in Het Groene Woud

De Frans van Beerendonk-route is ca. 30 kilometer lang en loopt door het hart van Het Groene Woud. In 2005 is Het Groene Woud uitgeroepen tot Nationaal Landschap. Meer dan de andere 19 Nationale Landschappen biedt Het Groene Woud een unieke combinatie van cultuurhistorische en natuurlijke elementen. Hiermee vertelt ze het verhaal van een typisch Nederlands landschap. Het Groene Woud is geen museum, maar een gebied waarin mensen wonen, werken, ondernemen en recreëren. Nieuwe ontwikkelingen moeten een versterkende bijdrage leveren aan de kernkwaliteiten van het landschap.

Tijdens het wandelen passeert u een aantal locaties die voor Frans van Beerendonk een speciale betekenis hebben. Deze locaties staan symbool voor projecten waar hij zich de afgelopen jaren voor in heeft gezet. Deze locaties en de projecten staan op de overzichtskaart aangegeven en worden in dit boekje beschreven, evenals de natuurgebieden waar u doorheen loopt.

Veel wandelplezier!

CV Frans van Beerendonk

Naam: Frans van Beerendonk

Adres: Mosselaarweg 7, 5684 NX Best

Geboortedatum: 17 september 1941

Geboorteplaats: Best

Burgerlijke status:

Getrouwd met Arda van Beerendonk - van de Laar

Kinderen/kleinkinderen:

2 kinderen (1 jongen en 1 meisje)

4 kleinkinderen (2 jongens en 2 meisjes)

Opleiding:

Basisonderwijs, Mulo, Middelbare Tuinbouwschool

Werkverleden:

Frans heeft altijd een eigen bedrijf gehad (detailhandel en tuinbouw). Daarnaast vervulde hij vele bestuurlijke rollen in zowel regionale als landelijke tuinbouworganisaties en uiteraard de vele bestuurlijke functies binnen 'Het Groene Woud'.

Hobby's/vrijwilligerswerk:

Bestuurlijke functies voor lokale, provinciale en landelijke seniorenorganisaties. Voorzitter van werkgroep/klankbordgroep voor behoud van het populierenlandschap.

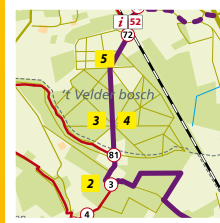
Waar komt de passie voor aardbeien vandaan?

'Als je ziet welk mooi product je kunt laten groeien, en ziet hoe grote, maar vooral ook kleine mensen kunnen genieten van jouw aardbeien. Je bent twee seizoenen bezig met aardbeien, voordat je het eindresultaat kunt zien. Het eerste jaar teel je de plant en het tweede jaar de aardbeien aan die plant. Je leert elke keer weer nieuwe dingen en elk seizoen is anders. Het is steeds weer spannend wat het resultaat is, onder meer door de afhankelijkheid van het weer en andere invloeden.'

Wandelroutenetwerk

Deze wandelroute is gebaseerd op het wandelroutenetwerk Het Groene Woud, herkenbaar aan de groen-gele bordjes op de streek-eigen eiken palen. Frans is vanuit de Agrarische Natuurvereniging Het Groene Woud initiatiefnemer geweest voor het wandelroutenetwerk. Via de knooppunten van het wandelroutenetwerk kunt u de route ook naar eigen wensen uitbreiden. De wandelbox van Het Groene Woud, met daarin alle kaarten van het netwerk is te verkrijgen bij de verschillende VVV-kantoren in het gebied. Naast het wandelroutenetwerk bevinden zich ook verschillende Brabantse ommetjes in het gebied. Meer informatie over deze ommetjes is te vinden op www.brantsemilieufederatie.nl/ommetjes.

Landgoed Velder is niet opgenomen in het wandelroutenetwerk Het Groene Woud. U kunt hier de route volgen zoals aangegeven op het 'onderstaande' kaartje. Hiermee worden de knooppunten 81 (nabij Kasteel Heerenbeek) en 72 (nabij spoorlijn) met elkaar verbonden.

Is de totale route voor u te ver? Dan kunt u er altijd voor kiezen om een verkorte route te wandelen. Deze verkorte routes zijn met een stippellijn aangegeven op de kaart.

De lijst met knooppuntnummers (startpunt bij Frans van Beerendonk): 15-31-30-8-7-79-3-81-72-73-74-10-75-76-77-1-3-4-8-27-28-30-68-5-3-1-9-11-86-85-79-82-1-17-18-16-11-15

Honden aangelijnd

Honden zijn welkom op deze wandelroute, mits ze zijn aangelijnd.

De Negen Dreven, Landgoed Velder, Liempde

Toegankelijkheid

Voor sommige delen van de route zijn goede wandelschoenen of laarzen aan te raden. In de route zijn twee startlocaties opgenomen, waar voldoende gratis parkeergelegenheid is, namelijk Mosselaarweg 7 in Best en het centrum van Liempde.

Even op adem komen...

Op de kaart is een aantal horecalocaties aangegeven, waar u kunt stoppen voor een kop koffie.

Buitengebied, Liempde

Deze wandelroute is geschonken door de Stichting Streekrekening Het Groene Woud aan Frans van Beerendonk als waardering voor zijn bijdrage aan Het Groene Woud.

1 Start- en eindpunt

Aardbeienkwekerij Van Beerendonk...

...in Het Groene Woud

U bent nu bij het startpunt van de wandelroute. Samen met zijn vrouw Arda en zoon Theo heeft Frans een aardbeienbedrijf aan de zuidelijke rand van natuurgebied De Mortelen. Op het bedrijf wordt op een milieubewuste manier geteeld. Uiteraard is het ook een Groene Woud gecertificeerd bedrijf. De aardbeien van de familie Van Beerendonk zijn een van de hoofdbestanddelen van het nieuwe aardbeiengebakje 't Franske. Een door de coöperatie het Groene Woud gecertificeerd streekproduct dat opgedragen is aan Frans. Ook het spelt van boer Wim Jennissen uit Liempde wordt in dit gebakje verwerkt.

Mosselaarweg 7, 5684 NX Best

Terwijl Frans zich vooral richtte op Het Groene Woud, werd het aardbeienbedrijf door zoon Theo geleid. Aardbeien plukken kan Frans ook met 1 hand, in de andere zijn telefoon.

2 Gebied

De Mortelen

De Mortelen is een van de waardevolste cultuurlandschappen van Noord-Brabant en wordt ook gezien als een van de mooiste wandelgebieden van Nederland. Het natuurgebied kenmerkt zich door een zeer hoge grondwaterstand. Door deze hoge grondwaterstand was het gebied destijds alleen geschikt voor hooilandjes en geriefhout, omzoomd met populieren voor de klompenindustrie. Van oudsher stonden hier veldoventjes.

Van de leem uit het gebied (ook wel 'mortel' genoemd) werden stenen gebakken. De naam Mortelen verwijst hier nog naar. Nu zorgen runderen voor het onderhoud van het gebied. Brabants Landschap heeft in de zestiger en zeventiger jaren de meeste landerijen opgekocht van de boeren uit de omgeving. Zo kan het gebied nu bewaard worden voor onze volgende generaties.

Zeldzame Rietorchis, De Mortelen

3 Gebied

Landgoed Velder

U wandelt hier door Landgoed Velder, in handen van de familie Van Boeckel. Dit gebied werd voor het eerst vermeld omstreeks 1384 als Vellaer, een samentrekking van veld (woeste grond) en laar (bomenrijk gebied). Dit leembos heeft een grenswal met de hoeve van Heerenbeek. Deze is te zien nabij knooppunt 81. De aanwezigheid van een grenswal is kenmerkend voor zeer oude bossen en diende er onder meer voor om een bos af te bakenen als jachtgebied. Landgoed Velder is eeuwenlang geëxploiteerd als jachtdomein en ten behoeve van hakhout. Nadat het hakhout zijn functie verloor, is het landgoed omgevormd tot parkbos. In de zeventiende of achttiende eeuw is er een lanenstelsel aangelegd met punten waarop veel lanen samenkomen, waaronder het punt 'De Negen Dreven'. Hiermee is het Landgoed Velder een soort sterrenbos geworden. Het is een voorbeeld van een 'restbos', een bos dat sinds de Middeleeuwen bos is gebleven. Vanwege deze kwaliteit komen zeldzame soorten als wespendif, middelste bonte specht en eenbes voor. Op het evenemententerrein van dit landgoed worden al sinds ca. 1950 evenementen georganiseerd.

4 LandArt en

Garage Rural.e

In samenwerking met een Franse en Duitse regio heeft Frans aan LandArt (of landkunst) gewerkt, een mogelijke economische motor voor Het Groene Woud. De landkunst is meestal in de zomer aanwezig en is dan te zien op acht plekken in Het Groene Woud, waaronder Landgoed Velder en De Vleut. Deze acht plekken zijn door Frans uitgebreid tot sociaaleconomische studieplaatsen van kunst en wetenschap: Garage Rural.e gedoopt. Zo kwamen voor Frans in landkunst zijn passie en vakmanschap samen.

Frans: "Landkunst verleidt de mensen om van het paadje het veld in te gaan, letterlijk en figuurlijk."

5 Streekfestival Het Groene Woud

U bent nu op het evenemententerrein van Landgoed Velder. Frans van Beerendonk wilde mensen graag samenbrengen: ondernemer en consument. Zijn droom groeide uit tot het drukbezochte Streekfestival Het Groene Woud: Brabants grootste tuin op 't zuiden (sinds 2005). Tijdens dit jaarlijkse festival komt de consument en recreant erachter wat Het Groene Woud allemaal voor moois en lekkers te bieden heeft. Dit is een mooi resultaat van nauwe samenwerking tussen lokale ondernemers. De laatste editie van het Streekfestival op het landgoed trok 22.000 bezoekers! Nu wordt dit festival steeds op een andere locatie in Het Groene Woud georganiseerd.

Frans bekleedde steeds bestuurlijke rollen, maar hij was nooit te beroerd om letterlijk zelf de handen uit de mouwen te steken.

6 Horeca op de route Centrum Liempde

7 Streekorganisatie Het Groene Woud en De Meierij

In het voormalige gemeentehuis van Liempde is Streekhuis Het Groene Woud en De Meierij gevestigd. Dit is de 'werkplaats' in Het Groene Woud. Binnen de streekorganisatie werkt een groot aantal overheden en maatschappelijke organisaties samen om de kwaliteiten van Het Groene Woud (nog) verder te vergroten. Frans had voorheen zitting in Innovatieplatform Duurzame Meierij (IDM), Bestuurlijk Platform Nationaal Landschap Het Groene Woud en Reconstructiecommissie De Meierij. Bestuurlijk zijn deze partijen verenigd in de streekraad. Frans was daarmee een van de grondleggers van de huidige streekraad. In het dagelijks bestuur van de streekorganisatie was hij verantwoordelijk voor de portefeuille 'regionaal bedrijfsleven'.

8 Certificering Coöperatie Het Groene Woud

Hier aan de Gemondesestraat passeert u camping en kampeerboerderij De Mus'donck. Dit is een van de Groene Woud gecertificeerde bedrijven en maakt deel uit van de Coöperatie Het Groene Woud. Frans van Beerendonk stond aan de wieg van deze coöperatie. De doelstelling van deze organisatie is het duurzaam in de markt zetten van Het Groene Woud. De leden van deze coöperatie zijn allen in bezit van een certificaat. Zij leveren een bijdrage aan het behoud en de ontwikkeling van het mooie gevarieerde landschap in Het Groene Woud. Nabij De Mus'donck staat de boerderij waar Arda, de vrouw van Frans, is geboren.

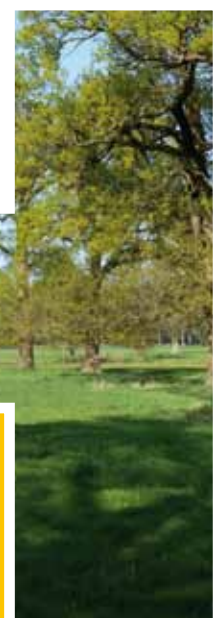

De reis legde de basis voor de Coöperatie Het Groene Woud. Frans was een van de initiatiefnemers van deze reis.

9 Gebied De Geelders

U wandelt hier langs de zuidelijke rand van natuurgebied De Geelders dat in handen is van Staatsbosbeheer en Stichting Marggraaf. Dit gebied kenmerkt zich door hakhoutwallen, loofbos met drevlen, populierenbosjes, heide, grasland en akkers. In de 17e eeuw werd dit gebied al gebruikt als productiebos voor eikenhakhout. De schors van de eiken werd gebruikt in de leerlooierij. Het gebied wordt gedeeltelijk beheerd door 'niets te doen'. Daardoor zijn zeer hoge natuurwaarden ontstaan en behoort dit gebied tot de belangrijkste natuurbosgebieden van Nederland. Door de hoge grondwaterstand in het gebied kunt u bijzondere plantensoorten aantreffen, zoals de gevlekte orchis, de koningsvaren, de slanke sleutelbloem en de bosanemoon. Erg kenmerkend zijn de hoge aantallen houtsnippen, goudvinken en wespensdieven.

10 Horeca op de route Café 't Groene Woud

Kasterensestraat 23, 5298 NV Liempde

11 Gebied

Dommeldal

U wandelt hier door het Dommeldal. De naam Dommel is mogelijk afgeleid van 'dodde' (riet) of 'dud' (moeras). Het gebied bestaat uit weilanden, hooilanden, akkers en bosjes en natuurlijk de sterk meanderende Dommel. Verder van de Dommel af, liggen de bolle akkers, die al eeuwenlang als landbouwgronden in gebruik zijn.

Frans had al jaren de wens om een project op te zetten rondom fruitbomen. Dit leidde tot het project 'De Smaak van hoogstamfruitbomen'.

12 De Smaak van hoogstamfruitbomen

Aan de Hoevedreef woont de familie Zandbergen. Hun bedrijf omvat een boomgaard van 0,75 ha met 70 historische appel-, peren-, en pruimenrassen op hoogstam en een 70-tal laagstamfruitrassen. De familie Zandbergen is, samen met Frans van Beerendonk, een van de initiatiefnemers van het project 'De Smaak van hoogstamfruitbomen in Het Groene Woud'. Dit project zet grondeigenaren aan tot het planten van hoogstamfruitbomen in Het Groene Woud. Hoogstamfruitbomen passen in het oude cultuurlandschap van Het Groene Woud. Van oudsher zijn deze bomen geplant bij langgevelboerderijen om in het nodige eigen fruit, appels, peren, pruimen en kersen te voorzien. In de afgelopen decennia verdwenen de bomen geleidelijk uit het landschap.

Groot Duijfhuis, Liempde

13 GraanGoed

Aan de Meulekensweg ligt het melkveebedrijf van Wim Jennissen. Op de bolle akkers rondom zijn bedrijf teelt hij spelt. Dit oergraan is de basis voor het project Graangoed. Met dit project is een oude keten van graanteelt, het malen van het graan en het bakken van het brood weer hersteld. Door de teelt van graan op de bolle akkers, worden deze cultuurhistorisch waardevolle akkers weer op traditionele manier gebruikt. Daarnaast wordt het graan op traditionele manier verwerkt. Naast het melkveebedrijf van Jennissen waar u nu (bijna) langs wandelt, zijn er nog andere projectpartners: Brouwerij Sint Servattumus en Bakkerij Bekkers. Door het malen van het spelt bij de Kerkhovense Molen in Oisterwijk wordt ook het molenaarsvak in leven gehouden. Frans van Beerendonk stond aan de wieg van dit project.

14 Gebied De Scheeken

U wandelt hier door natuurgebied De Scheeken, grotendeels in handen van Brabants Landschap. Dit gebied vormt het hart van Het Groene Woud en is met De Mortelen het grootste landschapsreservaat van Noord-Brabant. Het gebied is onderwets kleinschalig en hier is het typische populierenlandschap (of coulissenlandschap) op zijn mooist! In De Scheeken overheersen de rechte lijnen door een blokvormige verkaveling, wat broekontginning wordt genoemd. Tussen 1920 en 1935 werden veel hooilanden en hakhoutbosjes omgezet in populierenplantages voor de klompenindustrie. Door de vele soorten bostypen, is dit gebied zeer vogelrijk. Daarnaast kunt u ook bijzondere plantensoorten aantreffen, zoals hondсроos, Gelderse roos, rode kornoelje en viltroos.

15 Populierenproject

Frans zet zich al jaren in om dit populierenlandschap op een duurzame manier in stand te houden en is initiatiefnemer van het project 'een nieuwe populiereneconomie'. Het doel van dit netwerk is om de populierenteelt weer een nieuwe inkomstenbron te laten zijn door het verenigen van populiereigenaren en aan te sluiten bij nieuwe ontwikkelingen (biomassa) en nieuwe technologieën (verduurzaming hout). De instandhouding van het culturele populierenlandschap leidt daarnaast tot een grotere ecologische waarde en biodiversiteit, een grotere onderscheidende waarde voor het gebied (recreatie) en een bijdrage aan de klimaatbeheersing door (snelle) vastlegging van CO₂. Vanwege het feit dat de klompen verdwijnen zocht Frans naar alternatieve gebruiksmogelijkheden voor deze houtsoort.

“Door instandhouding van dit landschap behoudt Het Groene Woud haar identiteit en blijft het gebied onderscheidend, waardoor het ook de aantrekkingskracht op stedelingen en toeristen versterkt”, aldus Frans van Beerendonk.

16 Horeca op de route Centrum Best

Colofon

Opdrachtgever: Stichting Streekrekening
Het Groene Woud

Samenstelling wandelroute:

Nicole van Dal (Brabantse Milieufederatie)

Jan van den Boom (Zorgboerderij De
Hagelaar)

Désiré van Laarhoven (Van 't Laar Hof)

Tekst:

Nicole van Dal (Brabantse Mileufederatie)

i.s.m. lokale gebiedskenners en bekenden
van Frans van Beerendonk

Vormgeving: Imagro

Cartografie: Bosma Grafiek

Druk: Drukkerij Hazenberg

Fotografie: o.a. Kees Beekmans Fotografie,
Kees en Ingrid Margry, Gerdien Wolthaus,
Willem van Beerendonk.

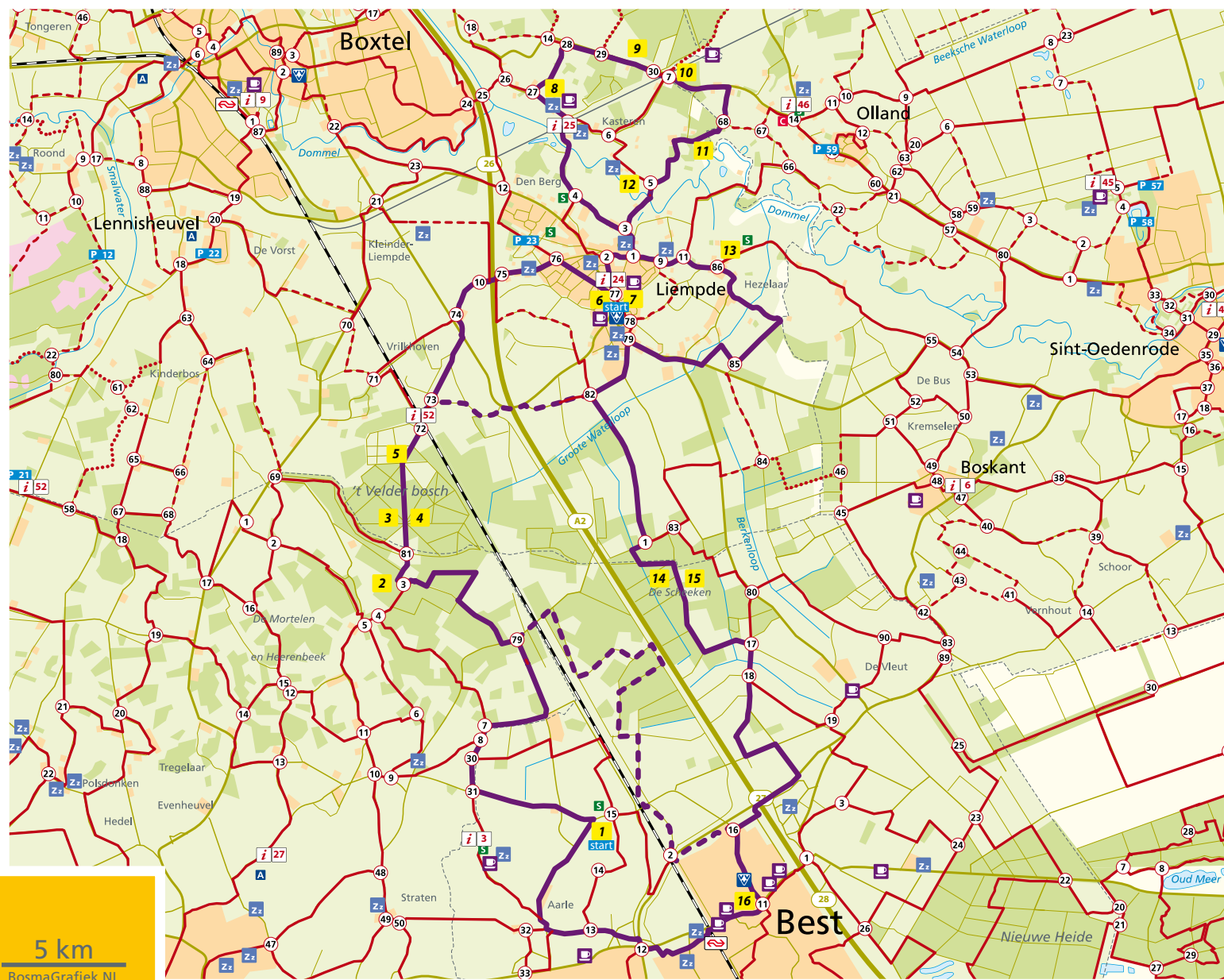
Oplage: 1.000 stuks

mei 2012

RUIMTE VOOR
DRUKKERIJ HAZENBERG

Overzichtskaart

5 km
BosmaGrafiek.NL

WASTGEBIED
GEEN VRIJE TOEGANG